

Innholdsoversikt

Forord	5
Kapittel 1 Innledning	15
Kapittel 2 Det dualistiske prinsipp	39
Kapittel 3 Legalitetsprinsippet og folkeretten	101
Kapittel 4 Presumpsjonsprinsippet og andre relevansgrunnlag	117
Kapittel 5 Inkorporert folkerett	149
Kapittel 6 Ikke-inkorporert folkerett: ved rettskildeharmoni	193
Kapittel 7 Ikke-inkorporert folkerett: ved rettskildekonflikt	214
Kapittel 8 Folkerettstolking og maktfordeling	262
Kapittel 9 Avslutning: norsk rett og folkerett	281
Kilder	284
Stikkordregister	335

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Innholdsoversikt	7
Kapittel 1 Innledning	15
1.1 Problemstillingen og opplegget videre	15
1.2 Et bakteppe	17
1.2.1 Moderne folkerett	17
1.2.2 Krav til nasjonal innarbeiding og håndhevelse	21
1.3 Metode	23
1.4 Begreper	26
1.5 Avgrensninger	31
1.6 Andre lands rett og folkeretten	33
1.6.1 Dualistiske stater og monistiske stater	33
1.6.2 Folkerettsharmoniserende tolking i andre land	37
Kapittel 2 Det dualistiske prinsipp	39
2.1 Innledning	39
2.2 Litteraturen: historiske og rettspolitiske linjer	40
2.2.1 Innledning	40
2.2.2 Dualismens fødsel	41
2.2.3 Mottakelsen i Norge	44
2.2.4 Prinsippets «støttespillere»	50
2.2.5 Prinsippets «motstandere»	54
2.3 Litteraturen: arven fra Triepel mfl.	61
2.3.1 Innledning	61
2.3.2 Den fundamentale dualismen	61
2.3.3 Posisjonens begrunnelser	65
2.4 Litteraturen: forholdet til Grunnloven	71
2.4.1 Innledning	71
2.4.2 Grunnlovens taushet	72
2.4.3 Grunnlovens maktfordeling: overordnede linjer	75

2.4.4	Grunnlovens maktfordeling: et inkorporasjonskrav	78
2.4.5	Grunnloven § 26 andre ledd	81
2.4.6	Avsluttende diskusjon: Grunnloven og det dualistiske prinsipp	86
2.5	Det dualistiske prinsipp i Høyesterett	90
2.6	Avslutning	96
2.6.1	Et dualistisk prinsipp bare for traktatretten?	96
2.6.2	Sammenfatning	99
Kapittel 3 Legalitetsprinsippet og folkeretten		101
3.1	Innledning	101
3.2	Det formelle lovskravet	102
3.2.1	Innledning	102
3.2.2	Litteraturen	103
3.2.3	Høyesterett	105
3.3	De materielle lovskravene: ikke-inkorporert folkerett	106
3.4	De materielle lovskravene: inkorporert folkerett	110
3.5	Sammenfatning	115
Kapittel 4 Presumpsjonsprinsippet og andre relevansgrunnlag		117
4.1	Innledning	117
4.2	Presumpsjonsprinsippet	118
4.2.1	Innledning	118
4.2.2	Litteraturen	118
4.2.3	Høyesterett	122
4.3	Transformasjon og konstatering av rettsharmoni	125
4.4	Effektivitet	130
4.5	Konsistens	136
4.6	Noen særlige problemstillinger	137
4.6.1	To tolkninger av presumpsjonsprinsippet	137
4.6.2	Presumpsjonsprinsippet og traktatretten	141
4.6.3	Forholdet mellom tre relevansgrunnlag: presumpsjon, transformasjon og konstatering av rettsharmoni	144
4.7	Sammenfatning	147
Kapittel 5 Inkorporert folkerett		149
5.1	Innledning	149
5.2	Punkt-inkorporasjon	150
5.3	Klassisk inkorporasjon	153

5.4	Generelle folkerettsbegrensninger (sektormonisme-regulering)	157
5.4.1	Reguleringsformen	157
5.4.2	Høyesteretts praksis	159
5.5	Plikter til folkerettsharmonisert lovanvendelse	167
5.6	Inkorporasjon uten lovgrunnlag?	171
5.7	Noen særlige problemstillinger	174
5.7.1	Presumpsjonsprinsippet og inkorporert folkerett	174
5.7.2	Lex posterior og forrangsbestemmelser	176
5.7.3	Selvkraft	180
5.8	Sammenfatning	190
Kapittel 6 Ikke-inkorporert folkerett: ved rettskildeharmoni		193
6.1	Innledning	193
6.2	Folkerettens funksjoner	194
6.2.1	Innledning	194
6.2.2	Lovtolking og lovanvendelse	194
6.2.3	På ulovfestet område	198
6.2.4	Rettstomme rom	200
6.3	Folkerettens vekt	202
6.3.1	Stor, mindre og ingen vekt	202
6.3.2	Forklaringer på variasjoner	207
6.4	Folkerett og tolkingstil	210
6.5	Sammenfatning	213
Kapittel 7 Ikke-inkorporert folkerett: ved rettskildekonflikt		214
7.1	Innledning	214
7.2	Finanger-momentene	216
7.3	Harmonisering i én eller to omganger?	219
7.3.1	Innledning	219
7.3.2	En to-nivå-modell	219
7.3.3	En ett-nivå-modell	222
7.3.4	Avslutning: Forholdet til motstridsregelen	225
7.4	Lovregulert område: lovens ordlyd som folkerettens grense? ...	226
7.4.1	Litteraturen	226
7.4.2	Høyesterett: loven ikke tolket korrigerende	228
7.4.3	Høyesterett: korrigerende lovtolking	230
7.4.4	Sammenfatning	234
7.5	Lovregulert område: signaler fra lovgiver	234
7.5.1	Litteraturen	234

7.5.2	Høyesterett: bevisst motstrid	236
7.5.3	Høyesterett: ubevisst motstrid	239
7.5.4	Sammenfatning og diskusjon	241
7.6	Lovregulert område: menneskerettighetenes betydning	243
7.6.1	Litteraturen	243
7.6.2	Høyesterett	245
7.6.3	Avsluttende diskusjon: folkeretten og Grunnloven § 92	249
7.7	Lovregulert område: privatrettslige relasjoner	252
7.7.1	Litteraturen	252
7.7.2	Høyesterett	253
7.8	Ulovfestet rett og kolliderende folkerett	255
7.9	Avslutning	257
7.9.1	Sammenfatning	257
7.9.2	Et sideblikk til EØS-litteraturen	259
7.9.3	Hvilken plikt til folkerettsharmoniserende tolking?	260
Kapittel 8 Folkerettstolking og maktfordeling		262
8.1	Innledning	262
8.2	Domstolene og Stortinget	263
8.2.1	Litteraturen	263
8.2.2	Høyesterett	267
8.3	Domstolene og regjeringen	272
8.3.1	Litteraturen	272
8.3.2	Høyesterett	274
8.4	Sammenfatning	279
Kapittel 9 Avslutning: norsk rett og folkerett		281

Kilder	284
Norske lover og forskrifter	284
Andre offentlige, norske dokumenter	291
Lovforarbeider mv.	291
Offentlige utredninger mv.	293
Folkerettslige avtaler mv.	294
Norsk rettspraksis	299
Høyesterett	299
Lagmannsretter og tingretter	306
Regelverk og rettspraksis fra andre stater mv.	306
Bøker og artikler	307
Annet	332
Rapporter	332
Aviskronikker, foredrag, blogger, nettsider mv.	333
Stikkordregister	335